

Heðin Mortensen
borgarstjóri

Landsstýrið vil leggja kommunurnar í spennitroyggju

Samstundis, sum figgjarmálaráðharrin vil hava størri vald á landsins kommunum fyri at stýra teirra figgjarstöðu, er veruliga støðan, at nógv tann størsti parturin av kommununum hava góð figgjarviðurskipti við lítlari skuld

Føroysku kommunurnar skulu leggjast í spennitroyggju. Hetta hevur verið strembanin hjá Landsstýrinum í fleiri ár, og royndirnar at fjøtra kommunurnar og kommunala sjálvræðið halda fram.

Seinast er tað Jóannes Eidesgaard, landsstýrismaður í figgjarmálum, sum hevur boðað frá, at hann vil hava størri vald á kommununum. Ítøkiliga vil hann nú hava Løgtingið at geva sær heimild til at geva kommunum ordra til, at tær skulu brúka sítt gjaldføri ella figgjarognir til at niðurgjalda skuld. Landsstýrismaðurin vil sleppa at fáast við brutto-skuld hjá kommunum heldur enn nettoskuld. Tummilskrúvurnar skulu strammast.

Kommunurnar væl fyri figgjarliga Í fyrstu atløgu kann tankin um at niðurgjalda skuld kennast skilagóður. Tað er jú altíð positivt at gjalda niður skuld. Men tá man hyggur nærri at hesum tankanum og heldur hann upp móti veruleikanum, dettur argumentatiónin hjá landsstýrismanninum sundur.

Veruleikin er, at flestu av landsins kommunum hava gott skil á sínum figgjarligu viðurskiptum, og flestu kommunur eru undir almenna skuldarmarkinum, sum er ein skattaálíkning. Hetta er tann greiða myndin, ið fæst burtúr, tá kommunurnarsamskiptasínamillum um figgjarviðurskipti. Fyri at tað ikki skal vera lygn, so vísir ein uppgerð frá Figgjarmálaráðnum tað sama. Figgjarmálaráðið er sum kunnugt aðalráðið, har Jóannes Eidesgaard er ovasti leiðari. Uppgerðin er gjørd pr. 1. jan. 2011, og hon vísir, at bert seks av landsins 30 kommunum skylda meira enn eina álíkning. Skorið út í papp merkir hetta, at nógv tann størsti parturin av landsins kommunum heldur seg innan fyri almenna skuldarmarkið. Hetta merkir eisini, at

nógv tann størsti parturin av kommununum rindar niður skuld. Væl at merkja uttan at figgjarmálaráðharrin hevur fingið nevndu heimild frá Løgtinginum til at fjarstýra kommunurnar við. Og at enda merkir hetta eisini, at figgjarmálaráðharrin hevur onga figgjarliga ella faktuelyt grundaða orsök til at trýsta kommunurnar inn í eina figgjarliga spennitroyggju. **Allar kommunur í sama posa** Sum borgarstjóri í landsins størstu kommunu fari eg at heita á landsstýrismannin í figgjarmálum um at gevast við royndunum at leggja kommunurnar í figgjarliga spennitroyggju. Harumframt haldi eg tað vera sera ódámlegt, at ein landsstýrismaður setur eitt skuldarspjaldu á allar kommunur í landinum, hóast næstan allar kommunur hava gott stýr á skuldini.

Fyri Tórshavnar Kommunu kann eg siga, at vit eru langt frá skuldarmarkinum, sum er ein skattaálíkning. Loftið hjá Tórshavnar Kommunu er á leið 700 mió. kr., men skuldin hjá kommununi er niðri á 174 mió. kr. Hetta er veruleikin, hóast Tórshavnar Kommuna fyri 2011 hevur gjørt eina virksemisskapandi figgjarætlan. Lat meg leggja afturat, at allar iløgur hjá Tórshavnar Kommunu í 2011 eru skattafiggjaðar – ikki lánsfiggjaðar. Og lat meg undirstrika við einari tjúkkari reyðari striku, at í Tórshavn eru vit langt burtur frá skuldarmarkinum! Tískallandsstýrismaðurin í figgjarmálaráðnum halda seg frá at mála eina mynd uttan hald í veruleikanum. **Álop á kommunala sjálvræðið** Ætlanin hjá figgjarmálaráðharranum um at biða Løg-

tingið um heimild at fjarstýra kommununum er útrykk fyri, at Landsstýrið vil hava alt valdið í Føroyum. Man fær tað fatan, at Landsstýrið helst vil koma heilt hagar til, at kommunurnar hvørt ár skulu banka á dyrnar úti í Tinganesi og biða um pengar at reka kommunala økið fyri. Hetta er skeiv leið at ganga. Kommunurnar í Føroyum skulu varðveita sítt sjálvræði. Tað eru vit í kommununum, sum hava fingrarnar djúpt niðri í kommunalu moldini. Kommunurnar hava følingina við, hvat rørir seg hjá okkum. Og tað eru vit í kommununum, sum hava áhuga í at røkja kommunalu økini í tráð við tørvin og ynskini frá okkara borgarum. Landsstýrið og landsstýrismaðurin í figgjarmálum skulu halda fingrarnar langt burtur frá kommunala sjálvræðinum.

Eyðun á Borg

Staðanavnalógloysi

NORÐSKÁLI, SKÁLA, MÚLI, LAMBA

Øll hasi fyra staðanøvnini (kallkynsorðini) eiga at enda við i í hvørfalli. Sambært staðanavnnevndini kunnu nøkur orð nú enda við i og nøkur við al? Man nevndin ikki vita, hvat ið er málsliga rætt, ella heldur hon, at vit nú bara skulu sleppa málsligum grundreglum og broyta fall ella kyn, sum best ber til? Á SKÁLU / í LOMBU!?: Málvinur spurdi meg nú ein dagin, um hasi bæði staðanøvnini nú eru kvennkynsorð. Um so er, helt hann, eiga vit nú at siga “á/av Skálu” og “í/úr Lombu”!?

Munnu hasi bæði skeltini ikki fara at verða broytt aftur? Snildast hevði verið at skrivað SKÁLI (hvørfall) ovast á skeltinum og so á/av Skála niðriundir! LAMBI: Talan er ikki um eitt lamb, men ein lamba. Ein Lambi er eisini í Mykinesi. (Vit siga ikki í aftast í orðinum, Lambi, sum summi speirekandi taka till!) SAND/-I, DAL/-I, KOLLAFFJØRÐ/-FIRÐI, VÁG/-I, BØ/-II?: Sjálvandi halda vit fast við hvørfall.

KOLLAFFJØRÐ stóð á einum skelti við Hvítanesvegin fyri fáum árum síðani. Tað varð skjótt broytt til KOLLAFFJØRÐUR (hvørfall). Tað hevði kanska ikki verið neyðugt nú!? “Dagur og vika” fegnast: Hvør man leggja “Degi og viku” orð í munnin? Tey tóktust so ovurfegin í síni skeltabroyti nganiðurstøðu. (Gott í tykkum, roynið nú og fáid stavsetingina í føroyska tekstinum í rættlag!) **Við vónríkari málkvøðu Á Borg á Argjum á pálsmessu 2011**

Um trúboðarar og onnur í mann-góðum ørindum

Tíðindaskriv frá Sjálvstýrisflokkinum

Alt talar tí fyri, at vansar hjá útsendum fólki í mann-góðum arbeiði nú verða loystir, soleiðis at tey vera standandi í fólkeyvirlitinum á sama hátt sum fólk send í ørindum fyri statin og ávísar statsligar hjálparfelagsskapir. Hetta merkir, at tey útsendu til dømis varðveita rættin at upptjena í Samhaldsfasta, hjálpartól, koyrikort, sjúkráhjál, skúlaamboð til barnana og annað, sum tengt er at bústaði. Flestu framsøgufólk tóku undir við málinum. Alfred Olsen formaður í Rættarnevndini segði, at nú má okkurt henda í málinum, sum hevur verið reist tvær ferðir fyrr. Kemur landsstýrið ikki við nakrari aðrari loysn innan ein mána, so fer hann sum formaður í rættarnevndini at mala tingingin til at samtykkja uppskotið. Tað sama søgdu flestu framsøgufólk og tey sum tóku orðið. Rættarneevndin hevur ein mánað at viðgera uppskotið. Hevur landstýrið ikki lagt annað og betri uppskot fyri løgtingið hetta tíðarskeiðið, verður uppskot Sjálvstýrisflokksins helst samtykt.